

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL	
INTRARE	Nr. 4245
IEȘIRE	
Ziua 20	Luna 06 2023

EXPUNERE DE MOTIVE

I. De la intrarea în vigoare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Cod de procedură penală, fiind sesizată cu excepții de neconstituționalitate, Curtea Constituțională a realizat analize aprofundate asupra unor instituții reglementate în acest act normativ, pronunțând și decizii de admitere a excepțiilor - unele dintre acestea fiind simple (extreme), iar altele intermediare (cu rezervă de interpretare).

Unele dintre aceste decizii de admitere a unor excepții de neconstituționalitate au fost urmate de intervenții legislative, realizate prin intermediul unor legi sau ordonanțe de urgență, prin care s-a realizat punerea în acord a celor două acte normative cu Constituția, așa cum aceasta a fost interpretată prin decizii ale Curții Constituționale, dar pentru altele nu s-a realizat această punere în acord.

Întrucât, potrivit art. 147 alin. (1) din Constituția României, republicată, legiuitorului îi revine în continuare obligația de a pune de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției, a fost elaborată prezenta propunere legislativă, care are în vedere deciziile Curții Constituționale nr. 708/2021, nr. 357/2022, nr. 490/2022 și nr. 11/2023.

II. Referitor la Codul penal, prin Decizia nr. 708/2021, Curtea Constituțională a stabilit că dispozițiile art. 137 alin. (3) teza a doua din Codul penal, cu referire la sintagma „cifra de afaceri”, sunt neconstituționale deoarece nu respectă exigențele constituționale referitoare la calitatea legii, respectiv nu întrunesc condițiile de claritate, precizie și previzibilitate, fiind contrare dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție.

Curtea a reținut că legea penală în vigoare nu stabilește înțelesul sintagmei „cifra de afaceri” în raport cu care instanța determină cuantumul sumei corespunzătoare unei zile-amendă în cazul stabilirii amenzii pentru persoana juridică cu scop lucrativ (în evaluarea Curții, definiții existând în legislația specială, respectiv în Legea concurenței nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare, republicată, și în Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare).

De asemenea, Curtea a mai precizat că norma penală criticată este lacunară în ceea ce privește determinarea/reținerea, din punct de vedere temporal, a cifrei de afaceri a persoanei juridice cu scop lucrativ în raport cu care instanța determină cuantumul sumei corespunzătoare unei zile-amendă.

Astfel, având în vedere criticile formulate de Curtea Constituțională cu privire la previzibilitatea sintagmei „cifra de afaceri”, au fost introduși doi indicatori comuni situațiilor financiare anuale sau, după caz, raportărilor contabile anuale respectiv „veniturile totale” și „activele totale”, pentru determinarea cuantumului sumei corespunzătoare unei zile-amendă.

Situațiile financiare anuale sau, după caz, raportările contabile anuale, cuprind atât veniturile totale, cât și valoarea activului total. În plus, din analiza și interpretarea coroborată a textelor cuprinse în Legea contabilității nr. 82/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, este conturat sensul noțiunilor de „situație financiară anuală” și „raportare contabilă anuală” (a se vedea, în acest sens, art. 5, art. 9, art. 27-372).

Prin folosirea indicatorilor „active totale și venituri totale” se realizează o evaluare precisă a activității unei persoane juridice, acești indicatori fiind deja cuprinși în situații financiare anuale sau, după caz, în raportările contabile anuale preexistente, întocmite și depuse la instituțiile competente ale statului (Agenția Națională de Administrare Fiscală), în temeiul

reglementărilor contabile emise în acest sens.

Este de subliniat faptul că instanțele de judecată nu trebuie să realizeze o analiză aritmetică a celor doi indicatori, ci trebuie să evalueze cei doi indicatori și să îi aibă în vedere la determinarea cuantumului sumei corespunzătoare unei zile-amendă, sumă care trebuie stabilită în așa fel încât pedeapsa aplicată să aibă inclusiv un caracter disuasiv și să asigure funcție de exemplaritate a pedepsei.

Spre exemplu, dacă o persoană juridică activează în domeniul tehnologiei informației, este de așteptat ca valoarea activelor totale să fie la un nivel minim, însă veniturile totale să fie foarte ridicate, sens în care prin operațiunea de determinare a cuantumului sumei corespunzătoare unei zile-amendă poate avea în vedere stabilirea unei sume spre limita maximă prevăzută de lege. Similar, în cazul unei persoane juridice care are active totale semnificative (de pildă, o societate agricolă ori zootehnică), este posibil ca veniturile totale să fie reduse (spre exemplu, din cauza lipsei unor sisteme de irigații, secetă, epizootii etc.), caz în care identic raționamentului menționat, în operațiunea de determinare a cuantumului sumei corespunzătoare unei zile-amendă poate avea în vedere stabilirea unei sume spre limita maximă prevăzută de lege.

Din perspectiva situațiilor depuse, în general, persoanele juridice au obligația, potrivit dispozițiilor legale, de a întocmi și depune situații financiare anuale și/sau raportări contabile anuale. Avem în vedere, spre exemplu:

- persoanele juridice care se supun raportării potrivit Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (International Financial Reporting Standards - IFRS), astfel cum este prevăzut în Legea contabilității nr. 82/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și în Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 2844/2016 privind aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară - Ministerul Finanțelor Publice, cu modificările și completările ulterioare;
- persoanele juridice care au obligația întocmirii de situații financiare anuale și raportări contabile anuale conforme cu IFRS, astfel cum este prevăzut de Norma nr. 39/2015 a Autorității de Supraveghere Financiară pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele internaționale de raportare financiară, aplicabile entităților autorizate, reglementate și supravegheate de Autoritatea de Supraveghere Financiară din Sectorul instrumentelor și investițiilor financiare, precum și Fondului de Compensare a Investitorilor, cu modificările și completările ulterioare;
- persoanele juridice care se supun raportării potrivit legislației Uniunii Europene, astfel cum este prevăzut în Legea contabilității nr. 82/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și în Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1802/2014 pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate, cu modificările și completările ulterioare;
- persoanele juridice care au obligația întocmirii de situații financiare anuale în conformitate cu prevederile Normei nr. 40/2015 a Autorității de Supraveghere Financiară pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale și situațiile financiare anuale consolidate, aplicabile entităților autorizate, reglementate și supravegheate de Autoritatea de Supraveghere Financiară - Sectorul instrumentelor și investițiilor financiare, cu modificările și completările ulterioare;
- entitățile pentru care există obligația întocmirii și depunerii de situații financiare anuale aplicabile sistemului de pensii private, conform Normei nr. 14/2015 a Autorității de

Supraveghere Financiară privind reglementările contabile conforme cu directivele europene aplicabile sistemului de pensii private, cu modificările și completările ulterioare;

- persoanele juridice care se supun raportării potrivit legislației Uniunii Europene, astfel cum este prevăzut în Legea contabilității nr. 82/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și în Norma nr. 41/2015 a Autorității de Supraveghere Financiară pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate ale entităților care desfășoară activitate de asigurare și/sau reasigurare, cu modificările și completările ulterioare;
- persoanele juridice care se supun raportării potrivit legislației Uniunii Europene, astfel cum este prevăzut în Legea contabilității nr. 82/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și în Norma nr. 36/2015 a Autorității de Supraveghere Financiară privind Reglementările contabile referitoare la situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate aplicabile companiilor de brokeraj care desfășoară activitate de distribuție în asigurări și/sau reasigurări, cu modificările și completările ulterioare;
- persoanele juridice care au obligația întocmirii situațiilor financiare anuale, astfel cum se prevede în Norma nr. 9/2020 a Autorității de Supraveghere Financiară privind încheierea exercițiului financiar pentru entitățile din domeniul asigurărilor;
- persoanele juridice aflate în procedura lichidării, care au obligația întocmirii de raportări contabile anuale.

Deoarece nu toate persoanele juridice au obligația întocmirii și depunerii de situații financiare anuale și/sau, de raportări contabile anuale, a fost necesară completarea art. 137 Cod penal prin includerea categoriilor de persoane juridice care nu întocmesc situații financiare anuale ori raportări contabile anuale, elementul de referință pentru determinarea cuantumului sumei corespunzătoare unei zile-amendă fiind, în aceste cazuri, „valoarea activului patrimonial”.

Același indicator este avut în vedere și în ipoteza particulară a persoanei juridice înființate în anul trimiterii în judecată. Astfel, soluția propusă are în vedere situația de excepție în care persoana juridică a săvârșit infracțiunea și a fost trimisă în judecată în anul înființării, așa încât nu există situații financiare anuale ori raportări contabile anuale care să poată fi avute în vedere pentru determinarea cuantumului sumei corespunzătoare unei zile-amendă.

Sintagma utilizată, respectiv raportarea la „valoarea activului patrimonial” este deja folosită în cuprinsul art. 137 alin. (3) din Codul penal pentru celelalte persoane juridice, al cărei înțeles este cel consacrat de dreptul comun, respectiv Codul civil.

Cu privire la momentul în timp, având în vedere că pot exista situații în care unele persoane juridice nu au obligația, potrivit dispozițiilor legale, de a întocmi și depune situații financiare anuale sau, după caz, raportări contabile anuale, „activul patrimonial” luat în considerare la stabilirea cuantumului sumei corespunzătoare unei zile-amendă va fi valoarea arătată în cuprinsul raportului de expertiză, având ca punct de reper data trimiterii în judecată.

Prin urmare, proiectul de lege propune modificarea și completarea dispozițiilor art. 137 din Codul penal.

În vederea asigurării corelării normative, având în vedere că noțiunea de „cifră de afaceri” nu mai este folosită în cuprinsul art. 137 pentru determinarea cuantumului sumei corespunzătoare unei zile-amendă, s-a apreciat necesară modificarea art. 151 alin. (2) din Codul penal, prin includerea acelorași indicatori propuși a fi introduși în cuprinsul art. 137, respectiv veniturile totale și activele totale, cuprinse în ultima situație financiară sau, după

caz raportare contabilă ori de valoarea activului patrimonial de la data comasării ori divizării. Astfel, se propune și modificarea art. 151 alin. (2) din Codul penal.

III. Referitor la Codul de procedură penală și la Legea 318/2015 pentru înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate și pentru modificarea și completarea unor acte normative, sunt avute în vedere următoarele trei decizii: nr. 357/2022, nr. 490/2022 și nr. 11/2023.

1. Decizia nr. 357/2022 referitoare la admiterea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 248 alin. (5) din Codul de procedură penală, precum și a sintagmei "ia măsuri pentru efectuarea unei expertize medico-legale psihiatrice, dacă aceasta nu a fost făcută potrivit alin. (2)", cuprinsă în art. 248 alin. (9) din același act normativ

Prin această decizie, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 248 alin. (5) din Codul de procedură penală, precum și sintagma "ia măsuri pentru efectuarea unei expertize medico-legale psihiatrice, dacă aceasta nu a fost făcută potrivit alin. (2)", cuprinsă în art. 248 alin. (9) din același act normativ, sunt neconstituționale.

În considerente (par. 38, 42, 44), Curtea reține următoarele:

„38. Curtea constată că, în condițiile în care se apreciază că atât "măsura internării nevoluntare", cât și cea a "internării necesare pentru efectuarea expertizei" se referă la aceeași procedură, alternanța în utilizarea, în cuprinsul aceluiași act normativ, a unor termeni/noțiuni referitori/referitoare la același concept este de natură a crea confuzie, fapt ce are implicații inclusiv asupra cerințelor de claritate și previzibilitate a legii. Așa fiind, în condițiile în care legiuitorul urmărește aplicarea într-un anumit caz a unei proceduri reglementate diferit, trebuie să prevadă în mod clar și previzibil acest lucru, cu atât mai mult cu cât în speță este vorba despre o măsură privativă de libertate. Așa fiind, Curtea constată că dispozițiile art. 248 alin. (5) din Codul de procedură penală nu respectă exigențele de claritate, precizie și previzibilitate, încălcând prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție.

42. În concluzie, analiza coroborată a dispozițiilor legale incidente determină concluzia inexistenței obligației efectuării expertizei medico-legale psihiatrice înainte de dispunerea măsurii internării medicale provizorii în cursul urmăririi penale/procedurii de cameră preliminară. În acest context, Curtea subliniază că instanța de la Strasbourg a statuat că una dintre condițiile minime ce justifică privarea de libertate a persoanelor care suferă de tulburări psihice este cea potrivit căreia trebuie să se demonstreze în mod cert că persoana în cauză suferă de alienare mintală, adică o reală tulburare psihică, ce trebuie stabilită în fața unei autorități competente pe baza unei expertize medicale obiective.

44. În consecință, Curtea apreciază că internarea medicală provizorie, în cursul urmăririi penale și al procedurii camerei preliminare, în cazul în care suspectul sau inculpatul suferă de o boală mintală ("este bolnav mintal"), poate fi dispusă în condițiile efectuării în prealabil a unei expertize medico-legale psihiatrice, în caz contrar fiind încălcate prevederile art. 23 alin. (1) și art. 53 din Legea fundamentală interpretate prin prisma prevederilor Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Astfel, dispozițiile art. 248 alin. (9) din Codul de procedură penală, cu referire la lipsa obligativității efectuării expertizei medico-legale psihiatrice anterior dispunerii măsurii internării medicale provizorii în cursul urmăririi penale și al procedurii camerei preliminare, sunt neconstituționale. Așa

fiind, Curtea constată că sintagma "la măsuri pentru efectuarea unei expertize medico-legale psihiatrice, dacă aceasta nu a fost făcută potrivit alin. (2)", cuprinsă în art. 248 alin. (9) din Codul de procedură penală este neconstituțională."

Prin raportare la Decizia nr. 357/2022:

a. Din rațiuni de tehnică legislativă, se propune modificarea întregului articol 248 (pct. 1 al art. II), având în vedere că cele mai multe dintre alineatele acestuia sunt modificate și/sau completate, iar unul dintre acestea este eliminat [alin. (5)].

- în ceea ce privește alin. (2), din punct de vedere procedural, riguros este ca propunerea să fie însoțită de raportul de expertiză (acesta fiind mijlocul de probă care cuprinde constatările comisiei medicale de specialitate), și nu de expertiză (care nu este altceva decât un procedeu probatoriu), iar cu privire la completarea cu sintagma „din care să rezulte necesitatea aplicării măsurii internării medicale provizorii”, apreciem că pentru o mai mare claritate din perspectiva testului necesității, se impune o astfel de modificare (a se vedea în acest sens și dispozițiile art. 246 alin. (2) C. proc. pen.).

- în ceea ce privește modificările la alin. (6), la fel ca în cazul alin. (4), și ținând cont de aspectele remarcate de Curte în cuprinsul par. 32, se impune introducerea corespunzătoare a judecătorului de cameră preliminară. De asemenea, ca urmare a modificării propuse (inspirată din cuprinsul prevederilor alin. (6) al art. 246 C. proc. pen.), medicul desemnat de suspect sau inculpat va putea să prezinte concluziile sale în mod direct judecătorului de drepturi și libertăți sau, după caz, judecătorului de cameră preliminară, *de lege lata*, acestea fiind doar înaintate judecătorului. Or, având în vedere că planul terapeutic este alcătuit ulterior momentului luării măsurii, nu există nicio justificare ca aceste concluzii ale medicului curant să fie înaintate judecătorului. În aceste condiții, modul de reglementare prevăzut la art. 246 alin. (6) C. proc. pen. (cu cele două teze) reflectă cu acuratețe cele două etape [luarea măsurii (I) și punerea ei în executare (II)]. Nu în ultimul rând, *de lege lata* legiuitorul folosește sintagma „internare medicală”, astfel că pentru o mai mare claritate, se impune utilizarea sintagmei „internare medicală provizorie”.

- cu privire la modificările operate la alin. (9), *de lege lata* nu există reglementată ipoteza ca, în cursul procesului penal, în cazul respingerii propunerii de internare medicală provizorie, judecătorul sau instanța de judecată să poată dispune în același timp obligarea la tratament medical, în măsura în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege.

Or, având în vedere caracterul progresiv/regresiv al celor două măsuri (restrictivă, respectiv privativă de libertate, diferența între cele două fiind una de grad sau intensitate, și nicidecum de natură sau substanță) este necesar ca instanța să poată avea o astfel de posibilitate, în condițiile în care ar putea exista situații în practică care nu ar justifica luarea *de plano* a unei măsuri privative de libertate (de exemplu, în cazul unei persoane consumatoare de substanțe psihoactive), însă raportat la testul subsidiarității instanța să aprecieze că măsura obligării provizorii la tratament medical este suficientă.

De altfel, o astfel de posibilitate este prevăzută în cazul măsurilor preventive, în situația când judecătorul de drepturi și libertăți/judecătorul de cameră preliminară/instanța este sesizat/ă cu o măsură privativă de libertate (arest preventiv/arest la domiciliu), iar organul judiciar respinge propunerea și dispune luarea măsurii controlului judiciar/controlului judiciar pe cauțiune (art. 227 alin. (2) C. proc. pen.).

- în ceea ce privește modificările operate la alin. (11), a fost adăugată sintagma „sau, după caz, în fața căruia se află cauza”, întrucât poate fi întâlnită și situația când măsura este luată în cursul urmăririi penale de către judecătorul de drepturi și libertăți, iar ridicarea ei este cerută în cursul fazei de cameră preliminară. În aceste condiții, textul alin. (12) nu mai este necesar în forma sa actuală deoarece, pe de o parte, în privința fazei de cameră preliminară se subînțelege din modificarea operată la alin. (10) - prin introducerea sintagmei „sau în fața căruia se află cauza” că, dacă după dispunerea măsurii de către judecătorul de drepturi și libertăți, se trimite dosarul la instanță, judecătorul de cameră preliminară va fi cel competent să soluționeze sesizarea sau, după caz, cererea titularilor prevăzuți la alin. (10), iar, pe de altă parte, în privința fazei de judecată, prin trimiterea la alin. (10), va opera același raționament ca cel expus anterior.

În continuare, mai trebuie menționat că *de lege lata* nu există reglementată o procedură pentru ridicarea sau înlocuirea măsurii internării medicale provizorii, astfel că a fost introdusă în acest sens o normă de trimitere la prevederile alin. (3)-(7) ale art. 248 C. proc. pen. De altfel, în cazul obligării provizorii la tratament medical, există o astfel de trimitere în cuprinsul alin. (9) al art. 246 C. proc. pen., unde se precizează că dispozițiile alin. (2)-(7) se aplică în mod corespunzător.

b. Având în vedere considerentele Deciziei nr. 357/2022 (cu titlu de exemplu, menționăm considerentele 37 și 38), pentru asigurarea caracterului accesibil și previzibil al reglementării, este necesară o normă de trimitere la dispozițiile art. 184 pentru a clarifica modul de efectuare a expertizei medico-legale psihiatrice, inclusiv în ipoteza în care suspectul sau inculpatul nu își exprimă în scris consimțământul în vederea efectuării acesteia (pct. 2 al art. II).

2. Decizia nr. 490/2022 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 478 alin. (1), ale art. 479 și ale art. 482 lit. g) din Codul de procedură penală

Prin această decizie, Curtea a *admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 482 lit. g) din Codul de procedură penală sunt constituționale în măsura în care declarația dată de inculpat în vederea încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției nu poate fi folosită, împotriva voinței inculpatului, ca probă în procesul penal, în scopul soluționării cauzei conform procedurii penale de drept comun.*

În considerente (par. 45, 50-52), Curtea reține următoarele:

„45. Or, având în vedere toate aceste aspecte, administrarea ca mijloc de probă, contrar voinței inculpatului, în cadrul procedurii procesual penale de drept comun a declarației date de acesta conform art. 482 lit. g) din Codul de procedură penală, în condițiile neîncheierii sau respingerii acordului de recunoaștere a vinovăției, echivalează cu efectuarea de către organele judiciare a unui act incompatibil cu procedura penală de drept comun, care încalcă garanțiile procesuale specifice dreptului fundamental la apărare asigurate inculpatului potrivit art. 109 din Codul de procedură penală.

50. Or, astfel cum s-a arătat mai sus, inițierea acordului de recunoaștere a vinovăției, urmată de neîncheierea acestui acord sau de respingerea lui prin hotărâre judecătorească definitivă, are drept consecință repunerea inculpatului în situația procesuală anterioară momentului inițierii acordului, condiții în care acesta beneficiază de toate garanțiile specifice dreptului la apărare și ale prezumției de nevinovăție.

51. În aceste condiții, având în vedere exigențele dreptului la tăcere și ale dreptului persoanei de a nu se autoincrimina, mai sus analizate, Curtea conchide că administrarea ca probă, împotriva voinței inculpatului, în procedura penală de drept comun a declarației date de acesta conform art. 482 lit. g) din Codul de procedură penală, în ipoteza neîncheierii sau a respingerii acordului de recunoaștere a vinovăției, constituie nu doar o încălcare a dreptului la apărare, ci și o încălcare a prezumției de nevinovăție, reglementată la art. 23 alin. (11) din Constituție.

52. Pentru toate aceste considerente, Curtea constată că dispozițiile art. 482 lit. g) din Codul de procedură penală sunt constituționale în măsura în care declarația dată de inculpat în vederea încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției nu poate fi administrată, împotriva voinței acestuia, ca probă în procesul penal, în scopul soluționării cauzei conform procedurii penale de drept comun.”

Prin raportare la Decizia nr. 490/2022 se propune modificarea art. 482 în sensul în care se introduce o dispoziție care obligă organul judiciar să înlăture declarația dată de către inculpat în vederea încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției din dosarul cauzei, în ipoteza în care inculpatul nu-și dă acordul la folosirea declarației în procesul penal (în cazul neîncheierii acordului de recunoaștere a vinovăției sau al respingerii acestuia prin hotărâre judecătorească definitivă). În contextul acestei modificări, se propune și o intervenție asupra alin. (1) al art. 482 în vederea asigurării corelării cu dispozițiile alin. (6) al art. 478, care prevăd că inculpații minori pot încheia acorduri de recunoaștere a vinovăției cu încuviințarea reprezentantului lor legal (pct. 5 al art. II din proiect).

3. Decizia nr. 11/2023 referitoare la admiterea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 252¹ alin. (1) din Codul de procedură penală și ale art. 29 alin. (1), (3) și (4) din Legea nr. 318/2015 pentru înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate și pentru modificarea și completarea unor acte normative

Prin această decizie, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 252¹ alin. (1) din Codul de procedură penală și ale art. 29 alin. (1), (3) și (4) din Legea nr. 318/2015 pentru înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate și pentru modificarea și completarea unor acte normative sunt neconstituționale în măsura în care nu prevăd judecătorul de cameră preliminară printre organele judiciare care pot dispune valorificarea bunurilor mobile sechestrate.

În considerente (par. 31-32, 34-35), Curtea reține următoarele:

„31. Astfel, dacă, în cursul procedurii camerei preliminare, valoarea bunurilor sechestrate se diminuează în mod semnificativ ulterior datei instituirii sechestrului [art. 252¹ alin. (2) lit. a)], dacă există riscul expirării termenului de garanție al bunurilor sechestrate sau dacă sechestrul s-a aplicat asupra unor animale sau păsări vii [art. 252¹ alin. (2) lit. b)], dacă de la data instituirii măsurii asigurătorii asupra unor autovehicule a trecut o perioadă de un an sau mai mare [art. 252¹ alin. (3) lit. b)] sau dacă în termen de un an de la data instituirii măsurii asigurătorii asupra unui mijloc de transport rutier, feroviar, naval sau aerian a cărui valorificare nu s-a putut face potrivit dispozițiilor alin. (2) al art. 252¹ din Codul de procedură penală, proprietarul consemnează, în contul constituit potrivit legii speciale, o sumă de bani în cuantum egal cu valoarea bunului sechestrat [art. 252¹ alin. (31) lit. b)], ipoteze ce afectează valoarea bunurilor mobile în cauză, judecătorul de cameră preliminară nu are

posibilitatea, conform dispozițiilor legale criticate, să procedeze la valorificarea respectivelor bunuri.

32.(...) Or, în aceste condiții, imposibilitatea judecătorului de cameră preliminară de a proceda la valorificarea bunurilor mobile sechestrate, în condițiile art. 252¹ alin. (1) din Codul de procedură penală și ale art. 29 alin. (1), (3) și (4) din Legea nr. 318/2015, echivalează cu o afectare a dreptului de proprietate asupra bunurilor mobile sechestrate, a căror valoare se va diminua ca urmare a aplicării și menținerii măsurii sechestrului asigurator asupra acestora pe tot parcursul procedurii camerei preliminare, afectare ce vizează însăși substanța acestui drept.

34. Așa fiind, imposibilitatea judecătorului de cameră preliminară de a valorifica bunurile mobile sechestrate conform dispozițiilor legale criticate încalcă dreptul de proprietate privată asupra bunurilor în cauză, fiind contrară dispozițiilor art. 44 din Constituție.

35. Totodată, lipsa menționării judecătorului de cameră preliminară în cuprinsul art. 252¹ alin. (1) din Codul de procedură penală și al art. 29 alin. (1), (3) și (4) din Legea nr. 318/2015 printre organele judiciare competente să procedeze la valorificarea bunurilor mobile sechestrate lipsește proprietarul acestor bunuri de posibilitatea de a solicita valorificarea acestora, în faza camerei preliminare, în condițiile art. 252¹ din Codul de procedură penală, lipsindu-l, astfel, pe acesta de un mijloc procesual de apărare a drepturilor și intereselor sale procesuale, absolut necesar în vederea conservării dreptului de proprietate privată pe care acesta îl are asupra respectivelor bunuri, aspect ce constituie o încălcare a accesului său la justiție, astfel cum acest drept fundamental este prevăzut la art. 21 alin. (1) din Constituție."

Prin raportare la Decizia nr. 11/2023 sunt propuse modificări asupra art. 252¹ alin. (1), art. 252³ din Codul de procedură penală și a art. 29 alin. (1), (3) și (4), art. 29⁶ și a art. 29¹⁴ din Legea nr. 318/2015, în sensul prevederii judecătorului de cameră preliminară, astfel încât, în vederea respectării dreptului de proprietate și al celui privind accesul liber la o instanță, persoana interesată să poată solicita, și în cursul fazei de cameră preliminară, valorificarea bunurilor mobile sechestrate (pct. 3 și 4 ale art. II, respectiv art. III).

Față de cele prezentate mai sus, va supunem atenției spre dezbatere și adoptare prezenta inițiativă legislativă.

Inițiatori

Gabriel Andonache deputat PNL

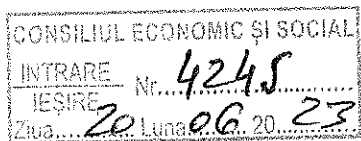
SERBAN CIPRIAN

Daniel Fenciu

Marian Rădulescu

GAZDARIU ROBERT PSD

CRISTIAN NICULESCU TAGARLAS

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENAT

Lege

pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și a Legii nr. 318/2015 pentru înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate și pentru modificarea și completarea unor acte normative

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. I - Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 137, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(3) Instanța stabilește numărul zilelor-amendă ținând cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei. Quantumul sumei corespunzătoare unei zile-amendă se determină ținând seama de veniturile totale și activele totale cuprinse în situațiile financiare anuale sau, după caz, în raportările contabile anuale, pe care persoana juridică are obligația de a le întocmi și depune, potrivit legii, pentru exercițiul financiar anterior trimerii în judecată.”

2. La articolul 137, după alineatul (3) se introduce un nou alineat, alin. (3¹), cu următorul cuprins:

„(3¹) Quantumul sumei corespunzătoare unei zile-amendă se determină ținând seama de valoarea activului patrimonial la data trimerii în judecată, în cazul persoanei juridice care:
a) nu are obligația întocmirii și depunerii, potrivit legii, a documentelor prevăzute la alin. (3);
b) a fost înființată în anul trimerii în judecată.”

3. La articolul 151, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) În cazul prevăzut la alin. (1), la individualizarea pedepsei se va ține seama, după caz, de:
a) veniturile totale și activele totale cuprinse în ultima situație financiară sau, după caz, raportare contabilă, pe care persoana juridică care a comis infracțiunea are obligația de a le întocmi și depune, potrivit legii, anterior fuziunii ori divizării, cu luarea în considerare părții din patrimoniul acesteia care a fost transmisă fiecărei persoane juridice participante la operațiune;
b) valoarea activului patrimonial de la data fuziunii ori divizării, în cazul persoanei juridice care, potrivit legii, nu are obligația întocmirii și depunerii documentelor prevăzute la lit. a), respectiv, în cazul persoanei juridice înființate în anul trimiterii în judecată, cu luarea în considerare a părții din patrimoniul acesteia care a fost transmisă fiecărei persoane juridice participante la operațiune.”

Art. II - Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 248 se modifică și va avea următorul cuprins:

„ Art. 248 - (1) În cursul urmăririi penale sau al procedurii de cameră preliminară, Procedura de dacă apreciază că sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, aplicare și de procurorul înaintează judecătorului de drepturi și libertăți sau ridicare a măsurii judecătorului de cameră preliminară de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță o propunere motivată de luare față de suspect sau inculpat a măsurii internării medicale provizorii.

(2) Propunerea prevăzută la alin. (1) va fi însoțită de raportul de expertiză medico-legală psihiatrică din care să rezulte necesitatea aplicării măsurii internării medicale provizorii.

(3) Judecătorul sesizat conform alin. (1) fixează de îndată termen de soluționare a propunerii și dispune aducerea cu mandat a suspectului sau a inculpatului.

(4) Soluționarea propunerii se face numai după audierea suspectului sau inculpatului, dacă starea sa de sănătate o permite, în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu. Când suspectul sau inculpatul se află deja internat într-o unitate de asistență medicală și deplasarea sa nu este posibilă, judecătorul de drepturi și libertăți sau, după caz, judecătorul de cameră preliminară procedează la audierea acestuia, în prezența avocatului, în locul unde se află.

(5) Participarea procurorului este obligatorie.

(6) Suspectul sau inculpatul are dreptul ca la soluționarea propunerii de luare a măsurii internării medicale provizorii să fie asistat și de către un medic desemnat de acesta, care poate prezenta concluzii judecătorului de drepturi și libertăți ori, după caz, judecătorului de cameră preliminară. Suspectul sau inculpatul are dreptul să fie asistat de medicul desemnat de acesta și la alcătuirea planului terapeutic.

(7) Judecătorul se pronunță de îndată asupra propunerii, printr-o încheiere care poate fi contestată în termen de 5 zile de la pronunțare. Contestația nu suspendă punerea în aplicare a măsurii de siguranță.

(8) Dacă admite propunerea, judecătorul dispune internarea medicală

provizorie a suspectului sau inculpatului, luându-se, dacă este cazul, măsurile prevăzute la art. 229.

(9) În cazul în care respinge propunerea, judecătorul poate dispune obligarea provizorie la tratament medical a suspectului sau inculpatului, dacă acesta se află în situația prevăzută de art. 109 alin. (1) din Codul penal.

(10) Dacă după dispunerea măsurii s-a produs însănătoșirea suspectului sau inculpatului ori a intervenit o ameliorare a stării sale de sănătate care înlătură starea de pericol, la sesizarea procurorului ori a medicului curant sau la cererea suspectului ori inculpatului sau a unui membru de familie al acestuia, judecătorul de drepturi și libertăți sau judecătorul de cameră preliminară care a luat măsura sau, după caz, în fața căruia se află cauza, dispune, prin încheiere motivată, în urma efectuării expertizei medico-legale psihiatrice, ridicarea măsurii internării medicale provizorii ori, dacă suspectul sau inculpatul se află în situația prevăzută de art. 109 alin. (1) din Codul penal, înlocuirea acestei măsuri cu măsura obligării provizorii la tratament medical. Dispozițiile alin. (3) - (7) se aplică în mod corespunzător.

(11) În cursul judecății, față de inculpat se poate dispune internarea medicală provizorie, la propunerea procurorului ori din oficiu, de către instanța în fața căreia se află cauza, în urma efectuării unei expertize medico-legale psihiatrice din care să rezulte necesitatea aplicării măsurii internării medicale provizorii. Dispozițiile alin. (3) - (10) se aplică în mod corespunzător.

(12) Dispozițiile art. 246 alin. (13) se aplică în mod corespunzător."

2. După articolul 248, se introduce un nou articol, art. 248¹, cu următorul cuprins:

„ Secțiunea a 3-a În cazul expertizelor medico-legale psihiatrice prevăzute de prezentul Dispoziții privind capitol, dispozițiile art. 184 alin. (2)-(28) se aplică în mod expertizele medico- corespunzător.”

legale psihiatrice

Art. 248¹ - Efectuarea

expertizelor medico-

legale psihiatrice

3. La articolul 252¹, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„ (1) În cursul procesului penal, înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive, procurorul, judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, instanța de judecată care a instituit sechestrul poate dispune de îndată valorificarea bunurilor mobile sau imobile sechestrate, la cererea proprietarului bunurilor sau atunci când există acordul acestuia.”

4. Articolul 252³ se modifică și va avea următorul cuprins:

„ Art. 252³. Valorificarea (1) În cursul procedurii de cameră preliminară și al bunurilor mobile sechestrate în judecății, judecătorul de cameră preliminară sau, după cursul procedurii de cameră caz, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea preliminară și al judecății procurorului, a uneia dintre părți sau a custodelui, poate dispune asupra valorificării bunurilor mobile sechestrate. În acest scop, judecătorul de cameră preliminară sau,

după caz, instanța de judecată fixează un termen, care nu poate fi mai scurt de 10 zile, la care sunt citate în camera de consiliu părțile, precum și custodele bunurilor, atunci când a fost desemnat unul. Participarea procurorului este obligatorie.

(2) La termenul fixat, se pune în discuția părților și, după caz, a custodelui, în camera de consiliu, valorificarea bunurilor mobile sechestrate și li se pune în vedere că au dreptul de a face observații sau cereri legate de acestea. Lipsa părților legal citate nu împiedică desfășurarea procedurii.

(3) Asupra valorificării bunurilor mobile sechestrate, precum și cu privire la cererile prevăzute la alin. (2), judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, instanța de judecată dispune prin încheiere motivată.

(4) Împotriva încheierii prevăzute la alin. (3) se poate face contestație la judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară ori, după caz, la instanța ierarhic superioară, respectiv la completul competent al Înaltei Curți de Casație și Justiție, de către părți, custode, procuror, precum și de către orice altă persoană interesată, dispozițiile art. 2522 alin. (4)-(7) aplicându-se în mod corespunzător.”

5. Articolul 482 se modifică și va avea următorul cuprins:

„ Art. 482 - Conținutul acordului de recunoaștere a vinovăției cuprinde:

- a) data și locul încheierii;
- b) numele, prenumele și calitatea celor între care se încheie;
- c) date privitoare la persoana inculpatului, prevăzute la art. 107 alin. (1);
- d) descrierea faptei ce formează obiectul acordului;
- e) încadrarea juridică a faptei și pedeapsa prevăzută de lege;
- f) probele și mijloacele de probă;
- g) declarația expresă a inculpatului prin care recunoaște comiterea faptei și acceptă încadrarea juridică pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală;
- h) felul și cuantumul pedepsei ori ale măsurii educative, precum și forma de executare a pedepsei ori soluția de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei, cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și inculpat;
- i) semnătura procurorului, inculpatului, avocatului și, după caz, a reprezentantului legal.

(2) În cazul neîncheierii acordului de recunoaștere a vinovăției sau al respingerii acestuia prin hotărâre judecătorească definitivă, declarația dată de inculpat în

vederea încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției nu poate fi folosită pentru soluționarea cauzei în lipsa acordului expres al acestuia, exprimat în scris în prezența apărătorului ales sau numit din oficiu. În lipsa acestui acord, actul care consemnează declarația dată de inculpat în vederea încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției se înlătură din dosarul cauzei. ”

Art. III - Legea 318/2015 pentru înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate și pentru modificarea și completarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 961 din 24 decembrie 2015, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și va avea următorul cuprins:

1. Articolul 29 se modifică și va avea următorul cuprins:

„ Art. 29.- (1) Din dispoziția procurorului, a judecătorului de drepturi și libertăți, a judecătorului de cameră preliminară sau, după caz, a instanței de judecată, Agenția procedează la valorificarea de îndată a bunurilor imobile sechestrate, în cazurile prevăzute la art. 252¹ alin. (1) din Legea nr. 135/2010, cu modificările și completările ulterioare, precum și a bunurilor mobile sechestrate, în cazurile prevăzute la art. 252¹ din Legea nr. 135/2010, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Bunurile mobile prevăzute la alin. (1) se pot valorifica de la locul unde se află depozitate. Bunurile se predau în temeiul unui proces-verbal de predare-preluare încheiat între Agenție și organele care duc la îndeplinire măsurile asigurătorii, potrivit art. 251 din Legea nr. 135/2010, cu modificările și completările ulterioare. Modelul procesului-verbal este prevăzut în anexa nr. 4.

(3) În baza informațiilor gestionate prin sistemul informatic național integrat de evidență a creanțelor provenite din infracțiuni, Agenția poate propune, din oficiu, procurorului, judecătorului de drepturi și libertăți, judecătorului de cameră preliminară sau, după caz, instanței de judecată inițierea procedurii de valorificare a bunurilor mobile sechestrate.

(4) Agenția este autorizată, cu aprobarea prealabilă a procurorului, a judecătorului de cameră preliminară sau, după caz, a instanței de judecată, să obțină acordul proprietarului bunului în vederea valorificării în condițiile art. 252¹-252⁴ din Legea nr. 135/2010, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu cele aduse prin prezenta lege.”

2. La articolul 29⁶, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„ (2) În cazurile în care Agenția este informată cu privire la existența unor drepturi referitoare la bunurile supuse vânzării, procedura de valorificare se suspendă și este informat procurorul, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, instanța de judecată care a dispus valorificarea bunurilor mobile sau imobile.”

3. La articolul 29¹⁴, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„ Art.29¹⁴ - (1) Valorificarea de către Agenție a bunurilor imobile sechestrate se realizează din dispoziția procurorului, a judecătorului de drepturi și libertăți, a judecătorului de cameră preliminară sau, după caz, a instanței de judecată, în condițiile art. 252¹ alin. (1) din Legea nr. 135/2010, cu modificările și completările ulterioare.”

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

**p PREȘEDINTELE CAMEREI
DEPUTAȚILOR**

Alfred-Robert Simonis

**PREȘEDINTELE
SENATULUI**

Nicolae Ionel Ciucă